

Vám přináší

**Seznam religionisticky zajímavých předmětů na jiných ústavech a fakultách
v letním semestru 2011/2012**

Zahrnutá pracoviště:

[Český egyptologický ústav](#)

[Fonetický ústav](#)

[Katedra divadelní vědy](#)

[Katedra psychologie](#)

[Katedra středoevropských studií](#)

[Katedra teorie kultury](#)

[Ústav anglického jazyka a didaktiky](#)

[Ústav anglofonních literatur a kultur](#)

[Ústav Blízkého východu a Afriky](#)

[Ústav české literatury a literární vědy](#)

[Ústav českých dějin](#)

[Ústav Dálného východu](#)

[Ústav etnologie](#)

[Ústav filosofie a religionistiky - filosofie](#)

[Ústav germánských studií](#)

[Ústav jižní a centrální Asie](#)

[Ústav pro dějiny umění](#)

[Ústav pro klasickou archeologii](#)

[Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou](#)

[Ústav řeckých a latinských studií](#)

[Ústav srovnávací jazykovědy](#)

[Ústav světových dějin](#)

[Ústav východoevropských studií](#)

[Fakulta humanitních studií](#)

[Katolická teologická fakulta](#)

[Evangelická teologická fakulta](#)

[Husitská teologická fakulta](#)

Český egyptologický ústav

Název: Seminář I/Náboženství a náboženské texty

Kód: ADVS00004 ([SIS](#))

Vyučující: F. Coppens, J. Janák, R. Landgráfová

Čas: Středa 12:30-14:05

Místnost: C426 (5.patro)

Anotace: není.

Fonetický ústav

Název: Indoeuropeistika pro filology**Kód:** APH610007 ([SIS](#))**Vyučující:** doc. PhDr. Petr Vavroušek Csc., Mgr. Jan Bičovský Ph.D.**Čas:** Pondělí 15:50-17:25**Místnost:** C049

Anotace: Přednáška se zaměřuje na metody a postupy rekonstrukce praindoevropštiny a na předhistorický vývoj indoevropských jazyků. Vybrána jsou především témata, která mohou oslovit širší okruh studentů různých jazyků. Smyslem výkladu je snaha představit některé stavební kameny, z nichž se sestavuje prajazyk, který považujeme za jeden z indoevropských jazyků sui generis. Nejde primárně o deskripci a funkci komponentů prajazyka, ale o hledání odpovědi na otázky proč se prajazyk rekonstruuje, jak se rekonstruuje, co se v něm rekonstruuje a jak se správnost rekonstrukce ověřuje. Hlavní tematické okruhy: 1. indoeuropeistika (dějiny a současnost), 2. srovnávání a rekonstrukce, 3. metody rekonstrukce, 4. praindoevropština a prajazyky větví, 5. ablaut a akcent, 6. kořen a jeho derivace, 7. hláskový zákon, 8. laryngály, 9. hláskosloví praindoevropštiny, 10. praindoevropská jména, 11. praindoevropská zájmena, 12. praindoevropská slovesa. Přednáška nepředpokládá speciální znalosti nebo absolvování jiných předmětů.

Katedra divadelní vědy**Název: Letní škola klasických studií: Co to má společného s Dionýsem?****Kód:** ADIVM281 ([SIS](#))**Vyučující:** Mgr. Alena Sarkissian Ph.D.**Čas:** Výuka proběhne blokově ve dnech 30.6.-4.7.

Anotace: Letošní letní škola bude věnována dionýskému umění divadla. Tímto světem se projdeme od antiky až po současnost a budeme sledovat, jak antická tradice vstupuje do dramát, stejně jako do jejich scénického zpracování. Opomenuta nebude ani antická inspirace v hudebním divadle.

Antický člověk je však i v obecnějším smyslu člověk podívaný, je to tvor vyhledávající teatralitu i v běžném životě, a tak nebude od věci také sledovat, jak je dědictví antické teatrality využito i v pozdějších dobách, či jak jsou vizualita a podívaná, dvě základní podmínky pro vznik divadla, zachyceny v latinské jazykové kultuře.

Atestace: písemný test v podzimním zkušebním období, účast na 70% programu

Program:

30. června

9,30- 10,30 zápis

10,30- 10,45 zahájení

Přednášky s četbou originálů

10,45- 12,15 Martin Bažil (ÚŘLS FF UK a Institut für griechische und lateinische Philologie, Freie Universität Berlin),

Nové drama starými slovy: vergiliovské cento „Medea“ Hosidia Gety

Přednášky

13,30-14,30 Alena Sarkissian (FLÚ – KKS AV ČR), Podívaná pro novou dobu: divadelní kultura helénismu

14,45-15,45 Daniela Čadková (FLÚ – KKS AV ČR), Římské divadlo a jeho premiéry

16,00-17,00 Robert Skopek (KDDD PedF UK), Smrt jako podívaná

1. července Přednášky s četbou originálů

9,00-10,30 Magdaléna Jacková (ÚČL AV ČR) Co se stalo s Dionýsem?

10,45-12,15 Jana Keparťová – Alena Sarkissian (FLÚ – KKS AV ČR), Jak se v Římě rodí básníci. Co vypráví jeden náhrobek

Přednášky

13,30-14,30 Jana Keparťová – Alena Sarkissian (FLÚ – KKS AV ČR), Krátký život nadějněho poety? Co vypráví jeden náhrobek

14,45-15,45 Jan Bažant (FLÚ – KKS AV ČR), Evropské dvorské slavnosti od středověku do renesance
16,00-17,00 Stanislav Bohadlo (FF UHK) Opera vznikla, stojí a padá s antickým libretem
18,00 Společenský večer: Divadelní představení spolku Lupa, ROMVLA sive PENTAMERON ROMANVM
2. července Přednášky s četbou originálů:
9,00-10,30 Jakub Čechvala (ÚŘLS FF UK) Co znamená čtení řecké tragédie - poznámky k vybraným interpretačním problémům
10,45-12,15 Pavel Nývlt (FLÚ AV ČR – KKS Praha), Divadlo na athénských soudech a soudy na athénském divadle
Přednášky:
13,30-14,30 Michal Zahálka (KDV FF UK), Antické vlivy a náměty v divadle francouzského klasicismu
14,45-15,45 Mikuláš Bryan (KDV FF UK Praha), Antický odkaz v renesanční taneční kultuře
16,00-17,00 Eva Šormová (DÚ Praha), Inscenace řecké tragédie Karla Hugo Hilara
3. července
Přednášky s četbou originálů:
9,00-10,30 Jiří Čepelák (Vivarium novum, Řím), Plautus / Terentius
10,45-12,15 Jiří Matl (FLÚ – KKS AV ČR), Visitacio sepulchri
Přednášky:
13,30-14,30 Vít Mrázek (KDV FF UK Praha), Interpretační možnosti řeckého chóru
14,45-15,45 Martin Pšenička (KDV FF UK Praha), Postkoloniální adaptace antiky
16,00-17,00 Lucie Němečková (DAMU Praha), Moderní afričtí Dionýsové (Caya Makhélé, Koffi Kwahulé, Kossi Efoui, Koulsy Lamko)
18,00 Společenský večer: Diskuse s Petrem Zuskou (Národní divadlo)
4. července Přednášky s četbou originálů:
9,00-10,30 Josef Förster (FLÚ – KKS AV ČR), Středověká vidění jako spektakl
10,45-12,15 Martin Svatoš (FLÚ – KKS AV ČR), Benediktinská dramatika
Přednášky:
13,30-14,30 Eliška Poláčková (KDV FF MU Brno), Plautův Pseudolus po česku
14,45-15,45 Petr Christov (KDV FF UK Praha), Theseus na francouzské periferii
16,00-17,00 Julie Kočí (KDV FF UK Praha), Antická inspirace v tanečním divadle Piny Bausch
5. července Kuks - exkurze se Stanislavem Bohadlem

Katedra psychologie

Název: Úvod do psychologie náboženství a pastorální psychologie

Kód: APS300120 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Zbyněk Galvas Dr., PhDr. Jaroslav Šturma

Čas: Středa 17:30 – 19:00

Místnost: C212

Anotace: Předmět probíhá formou expozice některých poznatků jako východiska ke společné rozpravě a diskusí, zabývá se místem pastorální a náboženské psychologie v systému psychologických věd a jejími vztahy ke spolupracujícím oborům, psychologickými aspekty religiozity a náboženského vývoje a socializace, spirituální zralosti a jejích poruch, duševního a duchovního zdraví, ale též psychopatologickými fenomény spjatými s religiozitou, vztahem religiozity a prosociálního chování, souvislostmi mezi pojetím Boha, sebepojetím a vlivem výchovy a rodičů. Pojetí přednášek důsledně respektuje zásady interreligiózního dialogu a názorového pluralismu.

Sylabus: Vymezení náboženské a pastorální psychologie a jejich vztah k dalším psychologickým disciplinám. Náboženství v pohledu psychologie. Náboženství a vývojová psychologie. Náboženství a psychologie osobnosti. Náboženství a duševní zdraví. Náboženství a psychopatologie. Náboženství a psychoterapie. Otázky svědomí: vina a pocit viny, odpuštění.

Katedra střeoevropských studií

Název: Duchovní a kulturní dědictví střední Evropy**Kód:** ASE100023 ([SIS](#))**Vyučující:** Mgr. Marek Junek Ph.D., Mgr. Zdeněk Hazdra**Čas:** Úterý 15:50 – 17:25**Místnost:** P458

Anotace: Cílem přednášky je komparativním přístupem seznámit studenty s procesem konstituování moderního národa a jeho specifickými duchovními a kulturními determinantami národů ve střeoevropském prostoru. Přednáška poukáže na specifika konstituování národů ve střední Evropě, která vyplývají z rozdílného vývoje formování moderních střeoevropských národů. Pozornost bude soustředěna zejména na nejdůležitější národní mytologie a symboly národů střeoevropského prostoru zformované a rozšířené v 19. století. Student získá v průběhu výuky globální obraz o

determinujících rysech sebeidentifikace střeoevropských národů.

Sylabus: 1. Proces konstituování moderních národů ve střední Evropě. 2. Národní mýty a národní symboly. 3. Naše místo ve střední Evropě, jako most mezi východem a západem. 4. "Zakladatelské" mýty o původu a nalezení vlasti. 5. "Národní" dynastie. 6. Patronové států ("národní" světci). 7. Rodný jazyk jako vlast. 8. Zlatá doba národů. 9. Tragédie národů. 10. Hlavní elementy geografické mytologie ("svaté" kopce a řeky). 11. Národní panteon. 12. Národní erby a barvy. 13. Národní hymny.

Název: Vybrané kapitoly z dějin každodennosti Slovenska v 19. a první polovině 20. století**Kód:** ASEV00140 ([SIS](#))**Vyučující:** Mgr. Marek Junek Ph.D.**Čas:** Úterý 17:30 – 19:05 (cvičení následuje přednášku)**Místnost:** P458**Anotace:** není.**Katedra teorie kultury****Název: Sociální a kulturní antropologie b****Kód:** ATK100016 ([SIS](#))**Vyučující:** PhDr. Václav Soukup CSc.**Čas:** Pondělí 9:10 – 10:45**Místnost:** P138

Anotace: V předmětu sociální a kulturní antropologie (b) budou studenti seznámeni s antropologickými teoriemi a terénními výzkumy kultury jako integrovaného a funkčního systému. V centru výkladu je zejména konfiguracionistický a funkcionální přístup ke studiu sociokulturních systémů. Pozornost je věnována také výzkumům vztahu osobnosti a kultury, které byly realizovány v rámci psychologické antropologie. Cílem jednotlivých přednášek je seznámit studenty s nejvýznamnějšími antropologickými paradigmaty první poloviny 20. století, které řeší otázky integrace a funkce kultury a problematiku biologické a kulturní determinace lidského chování a prožívání.

Název: Spiritualita v kontextu současné vědy**Kód:** ATKV00095 ([SIS](#))**Vyučující:** Mgr. Kamila Němečková**Čas:** Pondělí 10:50 – 12:25**Místnost:** P138

Anotace: Přednášky předmětu Spiritualita v kontextu současné vědy volně navazují na předmět Spiritualita a kultura a jsou zaměřeny především na objasnění širokého základu nového vnímání reality, který ve vědě otevírají a rozpracovávají speciální obory. Cílem předmětu je navázat na tu část vědecké obce, která otevřela současný diskurs o spiritualitě na akademické půdě a najít širší platformu pro interdisciplinární studium spirituality. Spiritualita byla vytěsňena z vědeckého pohledu na svět a několik století se tísnila v podezřelých koutech. Tím, že neprobíhalo komplexní vědecké zkoumání této dimenze, má na sobě mnoho nánosů. Často je pojmána pouze jako alternativní spiritualita, a to velmi vágně a úzce bez odpovídajících hlubokých znalostí západokřesťanské vzdělanosti a bez návaznosti na současné vědecké objevy. Změna paradigmatu souvisí s objevy v kvantové fyzice, jež nás vede k pohledu na svět, který je velmi podobný pohledům mystiků všech dob a tradic, se systémovým myšlením, jehož průkopníky byli biologové a s dalšími objevy ve speciálních vědách. Pozornost je věnována také novým teoriím poznání (systémovému pohledu na život Fritjofa Capry, transpersonální psychologii Stanislava Grofa, teorii evoluce vědomí Petera Russella a dalším). Součástí přednášek letního i zimního semestru je i téma individuálního procesu a snové symboliky.

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Název: Základní témata křesťanské ikonografie na příkladech výtvarného umění ve středověké Anglii (S)

Kód: AAA500128 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Lenka Panušková, doc. PhDr. Jan Čermák CSc.

Čas: Středa 10:50 – 12:25

Místnost: P001

Anotace: Seminář se zabývá základními tématy středověkého umění, jako jsou zejména narativní obrazy christologického a mariánského cyklu a ze života světců, dále pak devocionální ikonografií, tedy obrazy vyňatými z historického vyprávění a určenými pro soukromou zbožnost (obrazy Madony, Piety, Maiestas Domini atd.). Všechna témata jsou demonstrována na památkách rané anglosaské, jakož i románské a gotické Anglie. Seminář tak poskytuje vědomosti, potřebné pro navazující seminář Text a obraz v anglosaské Anglii.

Ústav anglofonních literatur a kultur

Název: Americká židovská literatura

Kód: AAA400348 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Hana Ulmanová Ph.D.

Čas: Úterý 9:10 – 10:45

Místnost: P034

Anotace: není.

Název: Americká renesance: Emerson a jeho současníci

Kód: AAA400349 ([SIS](#))

Vyučující: prof. David Lee Robbins Ph.D.

Čas: Středa 15:50 – 17:25

Místnost: P111

Anotace: Není; kurz je vyučován v angličtině.

Ústav Blízkého východu a Afriky

Název: Dějiny a kultura Židů ve středověku (do r. 1648)

Kód: AHB100009 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jiřina Šedinová CSc., PhDr. Mgr. Daniel Boušek Ph.D.

Čas: Pondělí 14:10 – 15:45

Místnost: P238

Anotace: Není.

Název: Aktuální problémy Blízkého východu

Kód: ATR10015 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jitka Malečková CSc.

Čas: Úterý 10:50 – 12:25

Místnost: Celetná 13, č. 16

Anotace: Není.

Název: Šiitský islám

Kód: AIR10011 ([SIS](#))

Vyučující: prof. PhDr. Luboš Kropáček CSc.

Čas: Úterý 12:30 – 14:05

Místnost: P238

Anotace: Není.

Název: Židovská Praha – architektura, výtvarné umění a hudba

Kód: ADIV400181 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. MgA. Josef Záruba - Pfeffermann Ph.D.

Čas: Neuveden.

Místnost: Neuvedena.

Anotace: Není.

Název: Židovská literatura raně pobiblické doby

Kód: AHB100007 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Mgr. Pavel Sládek Ph.D.

Čas: Neuveden,

Místnost: Neuveden.

Anotace: Není.

Název: Základní trendy v židovských studiích: středověk a raně moderní doba

Kód: ADIV400178 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Mgr. Pavel Sládek Ph.D.

Čas: Na informativní hodině dne 21.2. v 17:30 (v učebně 238, Celetná 20) bude upřesněn termín konání přednášky .

Anotace: Není.

Název: Židé a ti „druzí“

Kód: ADIV400180 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Aleš Weiss

Čas: Na informativní hodině dne 21.2. v 17:30 (v učebně 238, Celetná 20) bude upřesněn termín konání přednášky.

Anotace: Není.

Ústav české literatury a literární vědy

Název: Apokalypsy a konce světů (S)

Kód: AKM500095 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

Čas: Pondělí 10:50 – 12:25

Místnost: H018

Anotace: Kurz částečně navazuje na seminář *Mýtus, kult a posvátný text* ze zimního semestru; jeho absolvování však není podmínkou pro účast v tomto kurzu. Jedním z průběžných témat nadále zůstává posvátno, vztah textu a rituálu; poetika posvátných, kultických textů a možnosti jejich čtení, a především mýtický narativ. Tentokrát se však soustředíme pouze na mýty eschatologické (tzn. vyprávění o koncích, posledních věcech člověka). Východiskem bude komparace eschatologických námětů z mytologií přírodních národů s eschatologií starozákonní a novozákonní. V průběhu kurzu pak budeme sledovat variace eschatologické a apokalyptické obraznosti - v literatuře apokryfní a literatuře moderní. Smyslem semináře je sledovat apokalyptickou a eschatologickou poetiku, rétoriku a obraznost
Sylabus:

- 1) apokalyptická poetika - sny, mýty, věštby, proroctví jako literární žánr
- 2) židovský mesianismus versus novozákonní Zjevení
- 3) eschatologické mýty Indoevropanů
- 4) apokryfní apokalypsy
- 5) obrazy ráje a pekla, archetypy "konců"
- 6) apokalyptický narativ a eschatologická obraznost v poezii a próze 20. století

Název: Geneze a vývoj českých pohádek v kontextu slovanském a světovém (S)

Kód: AUC50068 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jiří Hošna CSc.

Čas: Středa 17:30 – 19:25

Místnost: P412

Anotace: Geneze českých pohádek souvisí s vývojem pohádkového žánru jako mezinárodního mnohotvárného celku. V semináři budeme zkoumat nejstarší vrstvy české pohádkové tradice, jak je zachovala tradice exemplar, která ovšem čerpala ze světového pohádkového motivického fondu, jak jej tradovala biblická a antická podání, s přihlédnutím k slovanskému a světovému kontextu.

Název: Poezie a kosmos (S)

Kód: AKM500102 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Josef Hrdlička Ph.D.

Čas: Středa 15:50 – 16:25

Místnost: H018

Anotace: Seminář se bude věnovat otázce vztahu básnické řeči a kosmu (uspořádaného světa). Cílem je analyzovat základní možnosti tohoto vztahu a jeho základní pojetí, zejména v moderní poezii a její reflexi.

Název: Přemyslovci a Lucemburkové – dvě dynastie evropského středověku v literární reflexi (S)

Kód: ABO100249 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jiří Hošna CSc.

Čas: Úterý 15:50 – 17:25

Místnost: P412

Anotace: Syllabus: Zobrazení obou dynastií v dobových pramenech a pozdějších literárních dílech sem zaměřením na tato témata:

1. Původ rodu Přemyslovců v mytologickém dávnověku. Podání Kristiánovo a Kosmovo. Komparace s původem Piastovců v kronice Galla Anonyma.
 2. Knížecí pověst u Dalimila, Přibíka Pulkavy z Radenína, opata Neplacha, J. Marignoly.
 3. Přemysl a pohanská doba v Hájkově fabulaci. Komparace s mytologickou dobou v Kronice G. Villaniho (Florentské letopisy doby Dantovy). Adaptace knížecí pověsti v Zemi dobré, tj. zemi České podle Poselkyně starých příběhů českých od J. Peckovského.
 4. Palackého Bájecné dějiny české, I, 2. Šafaříkovy Slovanské starožitnosti, J. Malý. Vlastenský slovník historický.
 5. Z. Kalandra. České pohanství.
 6. Etnologický přístup V. Karbusického. Báje, mýty, dějiny, Staré pověsti české.
 7. Teorie D. Třeštíka. Mýty kmene Čechů, Přemyslovci aj. Názory P. Charvát. Zrod českého státu.
 8. Reflexe českých pověstí v moderní literatuře. A. Jirásek, I. Olbracht, A. Ježková.
 9. Kníže Václav Svatý. Kníže, nebo mnich. Analýza svatováclavských legend z literárního aspektu.
 10. Boleslav I., II. a III., Jaromír a Oldřich u Kosmy a Dětmara z Merseburku.
 11. Břetislav I., český Achilles v podání Kosmově a B. Krzezińskie.
 12. Synové Břetislava I. u Kosmy, Přibíka Pulkavy, Hájka, Palackého a Vaníčka.
 13. Synové Vratislava II. (I.) v obraze Kosmově, Přibíkově, Hájkově, Palackého a V. Novotného.
 14. Soběslav I. Jeho potomci a potomci Vladislava I. v zápase o knížecí stolec. Jejich osudy u Pokračovatelů Kosmových a u Dalimila. Historická interpretace a její literární kritika.
 15. Přemysl I. a Václav I. reprezentanti nového typu královské moci. Jejich portréty v Druhém pokračování Kosmově, u Dalimila, Přibíka Pulkavy, Hájka, Palackého a Žemličky.
 16. Král Přemysl Otakar II. V Druhém pokračování Kosmově, u Dalimila a ve Zbraslavské kronice. Jeho portréty u pozdějších historiků, počínaje Palackým. Kuthanova a Žemličkova monografie ve světle literární kritiky.
 17. Václav II., Václava III. a Eliška Přemyslovna v koncepci Zbraslavské kroniky. J. Šusta: Poslední Přemyslovci a jejich dědictví, Skládal Václav II. básně milostné? In Úvahy a drobné spisy historické Josefa Šusty I. Praha 1934. Monografie Charvátové a Kopiczkové a Maráže z aspektu literární kritiky.
 18. Král Jan Lucemburský. Cizinec, nebo diplomat. Obraz kronikáře Petra Žitavského ve Zbraslavské kronice. Jeho adaptace v kronice Františka Pražského. Rodinná genealogie ve Vita Caroli. Karlovo hodnocení otce. Jan a básník Guillaume de Machaut. Jan v obraze F. Palackého a J. Malého. Vlastenský slovník historický. Pojetí Janovy osobnosti a geneze lucemburské dynastie v knihách J. Šusty (Počátky lucemburské, Král cizinec a Otec a syn) a v monografiích J. Spěváčka (Kráľ diplomat, Jan Lucemburský).
 19. "Otec vlasti, otčím Říše, rex clericorum," metafory, nebo skutečnost. Kořeny Karlovy osobnosti v jeho Moralitych, Vlastním životopise, ve svatováclavském oficiu, v Korunovačném řádu. Karel v dílech soudobých kronikářů a pozdějších historiků. Domácí a zahraniční obraz Karlovy lidské a vladařské tváře. Z. Kalista, F. Kavka, J. Spěváček a F. Seibt.
 20. "Nezdárný" syn velkého otce. Václava IV. v obraze soudobých i pozdějších autorů. Jeho role v Cestě Karla IV. do Francie. Čornejovo hodnocení v Tajemství českých kronik.
 21. Zikmund Lucemburský v soudobých polemických, kazatelských a kronikářských projevech. Proměna jeho hodnocení v novodobé historické literatuře.
 22. Václav Lucemburský. Netoužím po ráji. V Čechách málo známý Lucemburk. Studie M. Nejedlého. Fortuny kolo vrtkavé.
- Vítány budou i vlastní návrhy témat. Další literatura bude konzultována v úvodní semináři.
Požadavky: Příprava vstupního referátu k tématu seminářů a aktivní účast v řešení problematiky včetně četby vybraných textů.

Ústav českých dějin

(Někdy je kurs vypsán pod více kódy. Vzhledem k tomu, že nejsme oboroví studenti, je optimální přeptat se vyučujícího na nejvhodnější kód, pod kterým si kurs máme zapisovat.)

Název: Rituály moci – moc rituálů: Legitimizační strategie komunistického panství

Kód: AHSV00546 (kolokvium), AHSV00547 (zkouška) ([SIS](#))

Vyučující: Petr Roubal M.A., M.Phil., Ph.D.

Čas: Pondělí 12.30-14.10

Místnost: P200

Anotace: Předmět si klade za cíl objasnit překvapivou stabilitu komunistických režimů. Používání násilí a teroru může snad vysvětlit ustavení komunistické moci, vysvětlit její trvání přes dvě generace ale nedokáže. Politické rituály jako prvomájové průvody či spartakiády legitimizovaly komunistický režim tím, že umožnily představit svět socialismu jako svět přehledný, pochopitelný a obyvatelný. Umožňovaly také zasadit komunistický režim do celkového příběhu českých národních dějin a umístit jeho vůdce do panteonu českých národních hrdinů. Měly také schopnost alespoň na čas zakrýt hluboký rozpor mezi ideologií a politickou praxí. Politický rituál bude analyzován z několika teoretických perspektiv: symbolicko-antropologické (rituál jako síť významů), (neo)marxistické (co se rituálem zakrývá), sociálně-historické (rituál jako vykročení z každodennosti). Předmět se bude vedle přednášek skládat z diskusí, prezentací obrazového materiálu a exkurze.

Sylabus:

1. (20. února): Teoretický úvod I: povaha komunistického panství
2. (27. února): Teoretický úvod II: politický rituál a politická moc
3. (5. března): Tradice národních rituálů: národní poutě a sokolské slety
4. (12. března): Národní komunismus: legitimizace prostřednictvím národní tradice
5. (19. března): Případová studie: 1. máj
6. (26. března): Případová studie: Spartakiády
7. (29. března): Exkurze do rituálního prostoru: Národní památník na Vítkově
8. (2. dubna): Lidské tělo jako politický symbol
9. (23. dubna): Každodennost a politický rituál
10. (30. dubna): Srovnávací studie: norimberské nacistické sjezdy
11. (7. května): Srovnávací studie: proti-komunistické rituály (proti-režimní demonstrace)
12. (14. května): Teoretické shrnutí a závěrečná diskuse

Název: Náboženský život a pobělohorská rekatolizace

Kód: AHS100422 ([SIS](#))

Vyučující: Doc. PhDr. Jiří Mikulec CSc.

Čas: Pondělí 10.50-12.25

Místnost: P211

Anotace: Výběrový seminář bude věnován náboženským dějinám v letech 1620-1780. Jeho témata propojují oblast rekatolizačních procesů (dějiny rekatolizace, metody a postupy v jejích jednotlivých fázích, náboženská pobělohorská emigrace atd.) s otázkami každodenního náboženského života a zbožnosti v uvedeném období (zbožnost elit a lidová zbožnost, kultury svatých, příprava na smrt apod.). Důraz bude kladen na prameny, heuristiku, pramennou kritiku a interpretaci.

Název: Řeholní život v pozdním středověku a raném novověku: formy, vývoj, proměny

Kód: AHS100426 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Jan Zdichynec Ph.D.

Čas: Středa 19.10- nebo dle dohody

Místnost: P205

Anotace: Seminář by měl studenty - odstupňovaně podle jejich zájmu a ročníku studia - vést k samostatné reflexi nad vydanými i nevydanými prameny i historiografií, které se váží k významným tématům řeholního života v českých zemích i v evropském kontextu. V rámci semináře by se měli navzájem seznamovat s výsledky vlastního bádání a učit se své výsledky prezentovat. Seminář by měl též poskytovat zázemí pro přípravu seminárních, bakalářských a diplomních prací. Seminář je určen pro studenty zaměřující se na středověk a raný novověk, se zájmem o české dějiny, přičemž není vyloučena ani účast studentů specializace dějin obecných či hospodářských a sociálních. Seminář by se měl zaměřit na průřezová témata dějin řeholního a klášterního života, která lze často sledovat kontinuálně ve středověku i raném novověku, i na jejich historiografické uchopení. Práce semináře by se měla

rovnoměrně dělit mezi společnou práci s literaturou a prameny a prezentaci dílčích badatelských výsledků formou referátů, písemných prací, recenzí atd.

Ústav Dálného východu

Název: Náboženství v Indočíně

Kód: AVN100072 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Lucie Hlavatá Ph.D., Mgr. Ján Ičo

Čas: Čtvrtek 10:50 – 12:25

Místnost: C103

Anotace: Přednáška představí vývoj a současnou podobu náboženské situace v areálu Indočíny. Popíše unikátní kultury a víry, historii příchodu a proměn hlavních světových náboženství.

Ústav etnologie

Název: Náboženství a magie

Kód: AET500045 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Jan Pargač CSc

Čas: Neuveden.

Místnost: Neuvedena.

Anotace: Přednáška přináší přehled základních etnologických a antropologických koncepcí studia náboženství a v souvislosti s tím analyzuje terminologické obtíže. Součástí tohoto pojetí přednášky je objasnění pojmů „fetišismus“, „animismus“, „totemismus“, „magismus“, „šamanismus“ aj, včetně nejnovějších proudů, zejména hnutí „New Age“. Přednáška si všímá i dalších aktuálních problémů např. percepce drog v rituálu.

Název: Výroční obyčeje a zvyky

Kód: AET100035 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Jaroslava Krupková CSc.

Čas: Čtvrtek 9:10 – 10:45

Místnost: C307

Anotace: Přednášky tohoto cyklu jsou věnovány obyčejům a zvykům, které se vztahují k různým časovým obdobím kalendářního roku. Zároveň představují synkretické jevy, jež v sobě zahrnují prvky různého původu, obsahu, charakteru, významu a funkce. Z tohoto důvodu představují mnohotvárné a mnohvrstevnaté jevy, jejichž původ spočívá jednak v samotném způsobu obživy našich předků /zemědělství/, jednak v předkřesťanské víře, ale i v křesťanství, právě tak jako v jinoetnickém prostředí. Obyčeje a zvyky jsou členěny jak podle ročních období, tak podle nejvýznamnějších svátků církevního roku.

Název: Duchovní kultura Evropy

Kód: AET400026 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Ludmila Sochorová CSc.

Čas: Pátek 9:10 – 10:45

Místnost: C307

Anotace: Cílem přednáškového cyklu, určeného posluchačům druhého a třetího ročníku oboru etnologie, je poskytnout nástin vývoje duchovní kultury v Evropě od starověku do počátku 19.století. Tématicky obsáhlá problematika je rozvržena s ohledem na předpokládané středoškolské znalosti posluchačů : jde zejména o znalosti z historie a kulturní historie, dějin literatury a umění, přičemž cyklus obsahově vychází z obecné sociokulturní charakteristiky jednotlivých historických etap, v jejímž rámci jsou sledovány charakteristické myšlenkové trendy, vynikající osobnosti a instituce, jež se v kontextu duchovního vývoje Evropy významně uplatňovaly. Se zřetelem k cílům studia oboru etnologie je v této souvislosti zároveň věnována zvláštní pozornost otázkám duchovních tradic, hodnotové orientace a mentálních stereotypů lidových vrstev, jak se projevovaly v kontextu života a kultury tradiční lokální společnosti.

Název: Teorie disciplíny

Kód: AET100002 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. František Vrhel Csc.

Čas: Pondělí 12:30-14:05

Místnost: C307

Anotace: Přednáška i seminární cvičení směřují k poskytnutí horizontu teoretických přístupů, uplatňovaných v disciplíně od počátku její akademické konstituce až po koncepty a vize antropologické postmoderny i novějších přístupů matematického modelování. zatímco přednáška je orientována na metodologické charakteristiky a problémy, cvičení je soustředěno na čtení, výklad a překlad rozmanitých textů, a to od klasických (Tylor) až po soudobé (Tyler, Lévi-Strauss). Bibliografie snaží se postihnout nejen práce čistě teoretické povahy, nýbrž i práce charakteru historiografického.

Sylabus: 1. Metodologický pohled na dějiny disciplíny, 2. Postavení etnologie v rámci sociálních věd, 3. Srovnávací metoda; 4. evolucionismus 5. difusionismus, 6. historický partikularismus, 7. kultura a osobnost, 8. funkcionalismus; 9. adaptivní přístupy, 10. strukturalismus, 11. kognitivní antropologie, 12. symbolická antropologie 13. postmoderna a matematizující přístupy

(Přínosné pro antropologicky zaměřené religionisty –opakování Antropologie náboženství nereligionistickým pohledem. Podle referencí nahuštěná a kvalitní přednáška od předního českého znalce antropologické metodologie i praxe).

Název: Dějiny folkloristiky

Kód: AET100006 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Bohuslav Šalanda CSc.

Čas: Středa 15:50-17:25

Místnost: C307

Anotace: Studenti a studentky se v přednáškách seznámí s dějinami rozvíjejícího myšlení o základních problémech disciplíny: přehled teorií folkloristických škol a směrů v časovém sledu a zároveň vytvořit kritické povědomí nezbytné pro práci se starší folkloristickou literaturou. Česká folkloristika není chápána jako výhradní reflex cizích vlivů; je však zasazena do evropského a světového kontextu. Úvodní část přednášek tvoří mimo jiné úvahy o nezáměrných fixacích folkloru a kolekciování folkloru v předvědeckém období. Výklad je zaměřen také na situaci české folkloristiky v 19. a 20. století. Dále budou v přednáškách postíženy základní trendy světové folkloristiky - zvláště pak německé, americké a ruské. Přitom budou exponováni například tyto badatelé: Aarne, Thompson, Dundes, Dorson, Boas, Röhrich, Meletinskij, Žirmunskij, Propp.
(Podle referencí místy chaotické.)

Ústav filosofie a religionistiky - filosofie

Název: Náboženství v Hegelově Fenomenologii ducha

Kód: AFSV00066 ([SIS](#))

Vyučující: prof. PhDr. Milan Sobotka DrSc

Čas: Pondělí a úterý, vždy 14:10 – 15:45

Místnost: P218

Anotace: Přednáška se zaměřuje na problém náboženství v různých oddílech Hegelovy Fenomenologie ducha. V oddíle Sebevědomí jde o židovství a křesťanství jako formy "nešťastného vědomí", jehož vývojem se dovršuje "sebevědomí". Poté jde v oddíle Duch o žecké náboženství se slavným rozborem Antigony. V oddíle Duch sobě odcizený jde o kritiku osvícensví vůbec. Dále jde o náboženský rozměr Kantovy morální teorie v oddíle Duch jistý sebou samým. V přednášce půjde o zkoumání, nakolik a jak působilo náboženství jako impuls ve vývoji ducha. To je patrné zvláště v oddíle Náboženství, předcházejícím závěrečnému oddílu Absolutní vědění. Hegel v něm ukazuje, jak v náboženství duch tíhne k svému sebeuvědomění. Seminář k Hegelově filosofii - četba Hegelovy Malé logiky.

Název: Hegelova Fenomenologie ducha

Kód: AFSV00086 ([SIS](#))

Vyučující: Dr. phil. Dr. habil. Mgr. Jindřich Karásek Dr.

Čas: Středa 15:50 - 17:25

Místnost: P218

Anotace: Kurz je pokračováním v četbě Hegelova spisu ze zimního semestru semestrů. V tomto semestru budeme číst první část kapitoly "Sebevědomí".

Název: Metafyzika ducha. Hegel a Aristotelés

Kód: AFSV00100 ([SIS](#))

Vyučující: Dr. phil. Dr. habil. Mgr. Jindřich Karásek Dr., doc. Petr Rezek

Čas: středa 12:30 - 14:05

Místnost: P218

Anotace: V přednáškách o dějinách filosofie předkládá Hegel interpretace Aristotelovy psychologie a metafyziky ducha z XII. knihy Metafyziky. Cílem kurzu bude analýza těchto interpretací, a to na pozadí konfrontace metafyzických principů obou myslitelů. Východiskem však bude problematika vnímání a její výklad v Aristotelově knize O duši, s navazující Hegelovou interpretací odpovídajících pasáží Aristotelova spisu, v nichž jde Hegelovi v zásadě o to zbavit Aristotelovu koncepci senzualistických dezinterpretací a představit Aristotela jako "spekulativního" myslitele par excellence. Základní interpretační orientaci poskytnou analýzy G. Pichta a W. Welsche.

Název: Platón a Aristotelés: concordia discors + Platón o vědění a bohu

Kód: AFS100593 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Jakub Jinek D.Phil., Mgr. Jakub Jirsa Ph.D.

Čas: Středa 12:30 - 14:05 (+ seminář: čtvrtek 10:50 - 12:25)

Místnost: P225V přednáška, P218 seminář

Anotace: Zdá se, že stará interpretační otázka vztahu mezi Platónem a Aristotelem je vůbec nejvýznamnější hermeneutickou otázkou, kterou si zájemce o antickou filosofii klade - naše chápání vztahu učitele a žáka je systematicky vztaženo k našim očekáváním ohledně toho, jaké poznatky nám, moderním čtenářům, může antická filosofie zprostředkovat. Je zřejmé, že má-li vůbec ještě být pozdvihnut nárok klasiky stát se zdrojem inspirativních náhledů pro novější epochy, nemůžeme o ní přemýšlet pouze v pojmech myšlenkových obrátů, vývoje a

překonávání méně rozvinutých myšlenek pokrokovějšími tezemi. Nesmíme však ani přehlížet intuici skrytou v prastaré výkladové tradici boje proti platonizaci Aristotela (Alexandr z Afrodisiady) a dále rozvíjenou pozdějšími směry novotomismus, fenomenologie), zdůrazňující neredukovatelnou hodnotu rozdílnosti autorů, tezí i věcí. Naším cílem bude projít některá klíčová místa spisů obou autorů, na nichž bude možné předvést základní systematické složky jejich nauky (položení metafyzické otázky, nauka o principech, ontologicko-pojmová struktura, problém eidos, kosmologie, problém poznání, duše, zdatnosti a polis), a to v jednotě jejich působnosti (Gadamer) a zároveň v plodném kritickém odstupu nezastřeném systematizačním nutkáním (Aubanque). Pokusíme se Aristotelovu kritiku jeho učitele vidět sice jako myšlenkový obrat, avšak provedený v širší učitelova záběru (Stenzel) a na jím vytčené půdě, tj. v kontinuu vývojové linie Sókratés - Platón - Aristotelés (Dirlmeier; Krämer). Pouze takto, tj. vyhnutím se dvěma naznačeným interpretačním krajnostem (vývojová teze a platonizující systematizace), je možné naplnit onen hermeneutický úkol a vypěstovat si jak cit pro respekt ke vzájemným rozdílům, tak i vizi jednotného zaměření.

Název: Filosofické motivy v teologii Karla Rahnera II

Kód: AFSV00096 ([SIS](#))

Vyučující: prof. PhDr. Stanislav Sousedík, PhDr. Jiří Polívka

Čas: Čtvrtek 15:50 - 17:25

Místnost: P218

Anotace: Námětem semináře bude četba vybraných pasáží stěžejního Rahnerova spisu Grundkurs des Glaubens (poprvé 1976), český překlad (přel. K.Říha), Základy křesťanské víry, 2004.

Důraz bude kladen na zjištění filosofických prvků Rahnerova výkladu a identifikaci jejich filosofických zdrojů (I.Kant+J.Maréchal, Hegel, Heidegger). Rahnerovy výsledky budou konfrontovány s filosofickými stanovisky obsaženými v scholasticky orientované teologii

Ústav germánských studií

Název: Kafka, Prag und das Judentum

Kód: ADE500057 ([SIS](#))

Vyučující: prof. Dr. Manfred Weinberg, Mgr. Štěpán Zbytovský Ph.D.

Čas: Úterý 15:50 – 16:25

Místnost: P317

Anotace: Die Texte Franz Kafkas sind auf Wort- und Satzebene durchgängig höchst verständlich; dennoch stellt ihre Interpretation vor enorme Probleme, wie sich auch an der längst unüberschau-baren Sekundärliteratur zu diesem Autor erkennen lässt. Dabei hat sich die Forschung in sehr unterschiedliche Perspektivierungen aufgespalten: Kafkas Texte wurden - wenn nicht rein textimmanent - unter psychologischen resp. psychoanalytischen, philosophischen (vor allem existentialistischen), biographischen, religiösen und soziologischen Vorzeichen "entziffert". Schließlich hat auch die Tatsache, dass Kafkas Texte erst spät am Ort bzw. im Land ihres Entstehens rezipiert worden sind, anders gesagt: nicht von Wissenschaftlern, die eine nen-nenswerte Ahnung von den Kontexten von Kafkas Leben und Schreiben hatten, dazu beige-tragen, dass sich die zugeschriebene Bedeutung der Texte oft weit von allem tatsächlich in ihnen Benannten entfernt hat.

Das Seminar stellt Kafkas Texte demgegenüber in einen doppelten und jeweils sehr konkreten Horizont: zum einen der Stadt Prag, zum anderen des Judentums. Nach einer Übersicht über die Geschichte der Juden in Böhmen und Mähren sowie der Lektüre einiger typischer Prager jüdischen Erzählungen in deutscher Sprache soll an Kafkas "Vor dem Gesetz" und seinem "Brief an den Vater" die Spezifik von Kafkas Umgang mit seinem eigenem Judentum

und dem mosaischen Glauben allgemein herausgearbeitet sowie die Relevanz des Judentums für sein Werk bestimmt werden. Kafkas Texte werden dabei auch in den Rahmen der von Eduard Goldstücker und anderen auf der zweiten Konferenz in Liblice 1965 "formatierten" Prager deutschen Literatur gestellt (u.a. im Verweis auf Pavel Eisners Rede vom dreifachen Ghetto der Autoren der Prager deutschen Literatur - als sprachliche Abtrennung von der tschechischen Umgebung, als soziale Abtrennung im Sinne der Zugehörigkeit zu einer höheren sozialen Schicht und als ‚religiöse‘ Abtrennung qua Judentum). Vor allem aber sollen diese beiden Bereiche - Prag bzw. Prager deutsche Literatur und Judentum - miteinander verbunden werden. Neben der Auseinandersetzung mit den Reflexionen etwa von Walter Benjamin und Gershon Sholem über die Bedeutung des Judentums für Kafka sollen schließlich an weiteren seiner Texte ("Das Stadtwappen", das "Dom"-Kapitel aus dem "Process", "Die Synagoge von Thamühl", "Der Wunderrabbi") die Tragfähigkeit der dem Seminar zugrunde gelegten doppelten Perspektive überprüft werden. Komplettiert wird diese Auseinandersetzung durch die Lektüre von Jacques Derridas Interpretation von "Vor dem Gesetz". Die Veranstaltung knüpft an die Pflichtveranstaltung PP 14 "Einführung in die deutschsprachige Literatur der böhmischen Länder" vertiefend und mit Fokus auf Kafka und das jüdische Prag an.

Ústav jižní a centrální Asie

Název: Posvátná místa a božstva Centrální a Jižní Asie

Kód: AMNV00005 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Mgr. Alena Oberfalzerová Ph.D., Mgr. Daniel Berounský Ph.D.

Čas: Není uveden.

Místnost: Není uvedena.

Anotace: předmět začíná v LS a pokračuje v ZS násl. ak. roku.

Ústav pro dějiny umění

Název: Raně křesťanské umění

Kód: ADUV00003 ([SIS](#))

Vyučující: prof. PhDr. Ing. Jan Royt CSc.

Čas: Čtvrtek 7:30 – 9:05

Místnost: C138

Anotace: Není.

Název: Středověká monastická architektura

Kód: ADUV500010 ([SIS](#))

Vyučující: Prof. PhDr. Petr Sommer CSc.

Čas: Není uveden.

Místnost: Není uvedena.

Anotace: Není.

Ústav pro klasickou archeologii

Název: Ikonografická mytologie

Kód: AKA500057 ([SIS](#))

Vyučující: prof. PhDr. Jan Bouzek DrSc

Čas: Úterý 10:50-12:25

Místnost: C343

Anotace: Přehled mythologie a náboženství u Řeků, Římanů a Etrusků ve výtvarném zobrazení a v archeologických kontextech. Zohledněny jsou vztahy i k náboženským zobrazením a interpretacím jiných starověkých národů, civilizací před-antických Předního Východu a tzv. okrajových civilizací Starého Světa, až po Kelty, Ilyry, Thráky, Skýty, Foiničany a další.

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou

Název: Severní Evropa v raném středověku

Kód: APA550020 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Lubomír Košnar CSc.

Čas: Úterý 16:40-18:15

Místnost: C211

Anotace: Přednáška má doplnit znalosti o raném středověku v Evropě přehledem vývoje v severní části kontinentu, který charakterizují specifické rysy. Je to zvláště s přírodním prostředím související mimořádná mobilita, stimulovaná jednak často nedostačujícími hospodářskými zdroji a relativním přelidněním, jednak záhy rozpoznávanými možnostmi obchodních styků a kořistění. S tím pak souvisela kolonizace Seveřanů v řadě zemí a také raný rozvoj neagrárních center dálkového obchodu po vodních trasách. Výrazným jevem bylo též přetrvávání některých společenských forem (lidová shromáždění, místní náčelníci) a kulturních projevů (ráz hrobových přídavek, runové písmo), což bylo spjata i s pozdním přijetím křesťanství.

Název: Doba bronzová

Kód: APA110008 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Mgr. Zuzana Bláhová Ph.D.

Čas: Středa 9:10-10:45

Místnost: C211

Anotace: Přednáška předkládá přehled současného stavu poznání doby bronzové na základě archeologických (hmotných) a dalších pramenů z předmětného území, třídění a interpretaci pramenů. Studium osídlení území ČR a úzce souvisejících oblastí je východiskem pro sledování problematiky v širším evropském kontextu. 1. Dějiny výzkumu doby bronzové na území ČR v souvislostech 2. Periodizace a chronologie střeoevropské doby bronzové 3.-4. Starší doba bronzová (únětická kultura, epišňurový kulturní komplex, horizont protourbánních kultur) 5.-6. Střední doba bronzová (komplex mohylových kultur) 7.-8. Hornodunajská popelnicová pole (mladší a pozdní doba bronzová v Čechách - jihozápadní kontext) 9.-10. Lužická popelnicová pole (mladší a pozdní doba bronzová - severní kontext) 11. Středodunajská popelnicová pole (mladší a pozdní doba bronzová - jihovýchodní kontext) 12. Specifika sousedních oblastí (jihovýchodní popelnicová pole) 13. Vybrané charakteristiky hmotné kultury doby bronzové

Ústav řeckých a latinských studií

Název: Antická ekfrasis a výtvarné umění

Kód: ALMW00004 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Iva Adámková Ph.D.

Čas: Čtvrtek 14:10 – 15:45

Místnost: C342

Anotace: Antická ekfrasis a výtvarné umění - mezi slovem a obrazem; Pod termínem ekfrasis (lat. descriptio) rozumíme v širším slova smyslu literární respektive rétorický útvar, jehož prostřednictvím je možné velmi názorně popsat či vylíčit danou věc či skutečnost. V užším

slava smyslu je za ekfrasis možné označit takový literární popis uměleckých děl, který se pomocí literárních prostředků snaží tato díla vizualizovat, ze čtenáře tak učinit "diváka", jemuž sugeruje názornou představu o daném díle.

S klasickými prototypy těchto popisů se setkáváme při líčení Achilleova štítu z 18. zpěvu Iliady a deskripci Aeneova štítu z 8. knihy Vergiliový Aeneidy. Šíře rozličných možností využití ekfrasis v literárních dílech, různorodé intence autorů a literární tradice však daleko přesahují samotný rámec, který si stanovila antická rétorika. Seminář se bude snažit posluchačům poskytnout širokou škálu rozličných přístupů k látce, která umožní učinit si představu o ekfrasis od antiky po raný novověk. Zároveň bude sledována neustálá konfrontace s velkými antickými vzory, která je jak ve středověkých, tak novověkých dílech neustále patrná, i když se autoři mnohdy snaží od těchto velikánů distancovat.

Název: Gildas Sapiens – kazatel a rétor na rozhraní epoch

Kód: ALTV00058 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Jan Kalivoda

Čas: Středa 9:10 – 10:45

Místnost: C147

Anotace: Gildas zvaný Sapiens (zemř. 570?) je prakticky jediným známým autorem žijícím (alespoň část svého života) na britských ostrovech v době od zániku římské Británie v 50. letech 5.stol. do konce 7.stol. Vzdělaný ještě v přežívajícím školském prostředí pozdně antického období, jak ho pěstovali romanizovaní Keltové před vpádem pohanských anglosaských kmenů, prožil svůj život v zoufalství nad zhroucením keltské křesťanské civilizace, z níž vyšel. Jeho hlavní dílo "De excidio et conquestu Britanniae" je jediným soudobým historickým pramenem své doby a literárně náročným textem tvořeným podle pravidel pozdně antické rétoriky a zároveň raně středověké kazatelské praxe. Jeho zprávy se staly o několik set let později jedním ze zdrojů pověstí artušovského okruhu. Irské prameny 7. - 8. století považují Gildu za jednoho z nejvýznamějších učitelů irského mnišství a vzoru pro jeho literární tvorbu.

Při četbě tohoto textu se studenti latinské medievistiky i klasické latiny seznámí s pozdně antickým literárním stylem a zároveň s myšlenkovým světem raně křesťanského asketického mnišství předbenediktinského období. Současně získají vědomosti o nejranější etapě vývoje britské latinské literatury, která se stala jednou z hlavních inspirací karolinské renesance počátku 9.století.

Ústav srovnávací jazykovědy

Název: Náboženství starého Předního východu II

Kód: ASJ500098 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Pavel Čech Ph.D.

Čas: Čtvrtek 15:50-17:25

Místnost: C102

Anotace: Náplní kurzu bude analýza výrazných náboženských fenoménů a jejich proměn v čase a prostoru starověkého Předního východu, jakož i proměn jejich pozdější interpretace. 1. Posvátné a profánní 2. Struktura panteonu 3. Sakrální architektura 4. Monoteistické tendence a biblický monoteismus 5. Mantika induktivní: věštění 6. Mantika intuitivní: prorokování 7. Od kolébky po hrob: přechodové rituály

Název: Textová kritika Starého zákona

Kód: ASJ500099 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Pavel Čech Ph.D.

Čas: Čtvrtek 14:10-15:45

Místnost: C102

Anotace: Přednáška uvádí na konkrétních příkladech do problematiky zkoumání textu Starého zákona (hebrejského Tanachu) s praktickým cílem přispět k efektivnější práci s moderními edicemi typu Biblia Hebraica Stuttgartensia. Předpokládá alespoň základní znalost biblické hebrejštiny.

1. Definice, cíl, ohraničení, nástroje a dějiny textové kritiky Tanachu 2. Staré rukopisy a nové edice 3. Jazyk, nebo jazyky Tanachu? 4. Text, nebo texty Tanachu? 5. Masoretský text: konzonanty, vokály, paratextové elementy, masora 6. Emendace biblického textu

Název: Pravlast Indoevropanů

Kód: ASJ500081 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Marek Rychtařík Ph.D.

Čas: Pátek 9:10-10:45

Místnost: C102

Anotace: Přednáška je koncipována jako uvedení do jednoho z nejstudovanějších a nejdiskutovanějších problémů indoeuropeistiky, a sice vymezení tzv. pravlasti indoevropských jazyků. Tato přednáška je již svojí povahou velmi interdisciplinární, jelikož odpověď na otázku o původu Indoevropanů může poskytnout jen pečlivá a systematická analýza dílčích přístupů jednotlivých oborů. Výchozím oborem pro studium pravlasti Indoevropanů je zamožřejně jazykověda, jelikož praindoevropština a její mlučí jsou výsledkem a projekcí jazykových rekonstrukcí do minulosti. Nicméně svým dílem přispívají i další obory jako jsou archeologie nebo geografie, případně religionistika.

Název: Árjové a rekonstrukce jejich kultury

Kód: ASJ500040 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Jan Bičovský Ph.D.

Čas: Úterý 15:50-17:25

Místnost: C102

Odkaz do SISu:

Anotace: Interpretace starobabylonských literárních textů, zvláště eposu o Atrachasisovi, vybraných pasáží. Přednáška, která je koncipována tak aby oslovila také studenty jiných oborů, se zabývá starým, ale stále aktuálním tématem, které v určitých dobách dostávalo politický nádech. Výklad je rozdělen na 12 tematických částí, z nich dvě jsou vyhrazeny aktuálním tématům: 1. uvedení do problematiky (prameny a literatura, bibliografie); 2. termín Árja v odborné a další literatuře 19. a 20. století; 3. termín Árja (doklady, jejich kritický rozbor, etymologie etnonyma Árja); 4. pravlast Indoíránců, dialekty íránských a indických Árjů, rekonstrukce jejich jazyka a kultury; 5. íránská Avesta a indický Rgvéd jako prameny rekonstrukce jazyka a kultury Indoíránců; 6. příchod Árjů do Indie, geneze védské kultury (etnolingvistická mapa védské Indie); 7. Árjové ve védských textech (stručný přehled a kategorizace dochovaného materiálu); 8. Árjové v íránských pramenech; 9. Árjové v předovýchodních textech (kolem 1450 př.nl.), přehled materiálu; 10. limity interpretace tohoto materiálu; 11. rezerva pro aktuální téma I; 12. rezerva pro aktuální téma II

Ústav světových dějin

Název: Středověké mnišství

Kód: AHESV055 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek Th.D., Ph.D.

Čas: Čtvrtek 9:10-10:40

Místnost: P209

Anotace: Není.

Ústav východoevropských studií

Název: Duchovní kultura jihovýchodní a východní Evropy

Kód: ASZJV1002 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Hanuš Nykl Ph.D.

Čas: Čtvrtek 14:10-15:45

Místnost: P325

Anotace: Duchovní kultura, resp. náboženství východní a jihovýchodní Evropy je jedním ze zásadních formujících prvků v kultuře, dějinách a politickém životě zemí regionu. Specifikem oblasti je setkávání pravoslavného (východního) a západního křesťanství, setkávání křesťanství a islámu, stejně jako dalších náboženství, především judaismu a buddhismu. Přednáška seznámí posluchače se základními pojmy a náboženskými koncepcemi východoevropského regionu a představí je v jejich souvislostech s ostatními složkami areálového studia - jazykem, literaturou, kulturou, dějinami, politikou. Bude pojednáno o problematice křesťanské církve, reáliích pravoslavné kultury (organizační struktura, kalendář, svátky, ikonografie) a základních faktech o dějinách a současnosti dalších náboženství. Dále budou představeny duchovní fenomény specifické pro tento prostor, jako jsou starověrectví, uniatismus (řeckokatolictví), hésychasmus apod. Výklad bude završen areálově pojatým přehledem, v němž bude charakterizováno postavení duchovní kultury a náboženských systémů v rámci jednotlivých zemí východní a jihovýchodní Evropy (Rusko, Ukrajina, Pobaltí, jihoslovanské a balkánské země).

Fakulta humanitních studií:

(U Kříže 8, Praha 5)

Název: Dějiny kulturních kategorií

Kód: YBHJH10EI ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jan Horský Ph.D.

Čas: Čtvrtek 14:00-15:20

Místnost: Y5022

Anotace: Kurs metodicky navazuje na postupy dějin mentalit a historické antropologie. Na vybraných příkladech seznamuje se způsobem dějepisné badatelské práce při snaze o pojednání dějin kulturních kategorií (pojmu, idejí, představ, způsobů imaginace apod.), a to se zaměřením na evropskou kulturu. Pojednány budou zejména: (1.) metodické problémy: (1a) vztah mezi námi zaváděnými pojmy (určitými analytickými kategoriemi) a kategoriemi, jimiž disponovali dějinní aktéři; (1b) otázky, jak navzájem propojit studium dějinných proměn určité kategorie se studiem toho, jaké místo tato kategorie měla v příslušné době v rámci (do určité míry námi hypoteticky konstruovaného) kulturního celku doby; (1c) problém dějin kulturních kategorií a mikrohistorického zájmu o konkrétní dějinné kulturní performativní akty. Je zde konečně i (1d) otázka poměru mezi analýzou kulturních kategorií a historicko-sémantickým rozborem. (2.) Pojednávána bude také dějinná proměnlivost pojetí vybraných kategorií: jak těch, které se (2a) týkají tohoto světa, kupříkladu v návaznosti na mocenský systém společnosti kategorie "cti" a "bezectnosti"; v návaznosti na životní cykly např. kategorie "dětství", "dítě"; tak těch, které (2b) se týkají orientace k onomu světu: "Ráj", "Očistec". Dále kategorií, které (2c) vykazovaly poměrně značnou variabilitu svých dějinných podob i podob, co do zastoupení v elitní a v lidové kultuře, kupříkladu kategorie:

"ducha/duše" a "těla" (s bohatým spektrem jejich odkazů ke kategoriím dalším) či kategorie "snu" a "reality".

Sylabus: Tématické okruhy:1) Vztah mezi námi zaváděnými pojmy (určitými analytickými kategoriemi) a kategoriemi, jimiž disponovali dějinní aktéři.2) Otázky, jak navzájem propojit studium dějinných proměn určité kategorie se studiem toho, jaké místo tato kategorie měla v příslušné době v rámci (do určité míry námi hypoteticky konstruovaného) kulturního celku doby.3) Problém dějin kulturních kategorií a mikrohistorického zájmu o konkrétní dějinné kulturní performativní akty.4) Otázka poměru mezi analýzou kulturních kategorií a historicko-sémantickým rozbořením.5) Kategorie týkají se tohoto světa, kupříkladu v návaznosti na mocenský systém společnosti kategorie cti a bezčnosti.6) Kategorie v návaznosti na životní cykly např. kategorie dětství, dítě.7) Kategorie týkají se orientace k onomu světu: Ráj.8) Kategorie týkají se orientace k onomu světu: Očistec.9) Revenantni.10) Lidová magie.11) Kategorie vykazovaly poměrně značnou variabilitu svých dějinných podob i podob, co do zastoupení v elitní a v lidové kultuře, kupříkladu kategorie: duch/duše a těla (s bohatým spektrem jejich odkazů ke kategoriím dalším).12) Kategorie snu a reality.

Název: Dějiny vědy a vzdělanosti

Kód: YBH052 ([SIS](#))

Vyučující: doc. PhDr. Jan Horský Ph.D.

Čas: Čtvrtek 9:30-10:50

Místnost: Y6021

Anotace: Kurz se věnuje výkladu dějin vědy a vzdělanosti od 16. století do současnosti.

Sylabus: 1) Přeměna základních kosmologických koncepcí (od konečného k neomezenému vesmíru). 2) Přeznačení základních pojmů (místo prostor, prvek, atom, síla, tíha, světlo a pod.). 3) Vztahy mezi kosmologickým a přírodovědným myšlením na jedné a obecným vývojem stylu myšlení (v oblasti např. náboženských idejí) v raném novověku na straně druhé. 4) Matematizace přírodní vědy. 5) Změna postoje k empirii a pozorování. 6) Jan Amos Komenský (Svět materiální v rámci Obecné porady). V konfrontaci s tímto textem budou pojednávány jednotlivé přírodovědné pojmy (stručný náčrt jejich užívání a vymezování do 17. století a porovnání způsobu zacházení s nimi u Komenského a v rámci tehdejší přírodovědy). 7) Jaký dosah měly v 17. století proměny v přírodovědném myšlení na obecné filosofické myšlení. 8) Keller 9) Galilei 10) Descartes 11) Newton 12) Pascal

Název: Historická sociologie vědění, kultury a náboženství

Kód: YMH003 ([SIS](#))

Vyučující: prof. Miloš Havelka CSc

Čas: Pondělí 9:00-10:20

Místnost: Y6022

Anotace: Předmět seznamuje studenty se základními autory, tématy, problémy a přístupy v oblasti historické sociologie vědění, kultury a náboženství.

Sylabus: . Dějiny a sociologie: - Folie interpretace: Od světa k rozumu a přírodě, odtud k dějinám a od dějin ke kultuře a smyslu; "Paradigma Montesquieu" (zákony přírody a společnosti), "Paradigma von Ranke" (stát, státní zájem a politiky),2. Sociologizující boční proud aneb společnost, dějiny, občan a pokrok (A. Ferguson, A. Comte, K. Marx, Alexis de Tocqueville, W. Sombart, E. Troeltsch, M. Weber);3. Historiografie versus sociologie (historicky jedinečné versus komparativně obecné, G. von Schmoller, W. Dilthey, C. Meger, G. Von Bülow, "Masarykova sekta" a Gollova škola) a Historický materialismus a sociologie (Adler, Bucharin);4. Conservatio sui a proměna antropologie novověku. Querelle des Anciens et des Modernes. Objevení budoucnosti.5. Vývoj a problémy dualismu věd: philosophia naturalis a historia naturalis; Vicova kritika Descartesa.6. Duchovědy a přírodovědy, vědy idiografické a nomotetické, vědy o kultuře a vědy o přírodě;7. Dějiny a teorie; Dvojí chápání teorie v historických a společenských vědách; metateorie a teorie vztahované k předmětu; dějiny a paměť; kulturní změna;8. Kausalita, konstelace, systémy, struktury; kontinuita a diskontinuita;9. Diskurzy, paradigmata, světové názory;10. Věda, vědění, kultura.11.

Problémová pole:a. třídy, skupiny, generace; moc, panství a jednání; instituce a organizace;b. absolutistický a národní stát; demokracie, liberalismus, socialismus;c. sekularizace, odkouzlení, od církevnění; emoce a mentality;d. Konstrukce dějin a historické konstrukce; politika paměti a politika s dějinami; historické vědomí, historické obrazy a historické reprezentace;12. Závěr, shrnutí, diskuse

Název: Kierkegaard a strategie působnosti filosofického textu

Kód: YBF144 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Jakub Marek Ph.D.

Čas: Úterý 14.00-15:20

Místnost: Y6021

Anotace: Tento kurz je věnován Kierkegaardově specifické autorské strategii "nepřímého sdělení", jež ve svém důsledku klade důraz na možnosti reálné působnosti filosofického textu na konkrétního čtenáře, tj. je hledáním možnosti, jak sdělovat nikoli jakési "poznatky" či "pravdy", nýbrž jak "sdělovat" (nepřímou) "samu existenci", resp. čtenáře vést a směřovat k takové podobě existence, jež je (z Kierkegaardova hlediska) náležitou, lidsky důstojnou, existencí.

Název: Co je věda?

Kód: YBF075 ([SIS](#))

Vyučující: prof. RNDr. Stanislav Komárek Dr.

Místnost: Y1036

Čas: Středa 9:30-10:50

Anotace: Vědecké a mimovědecké reflexe živého světa včetně lidského, otázka paradigmatu, interpretace, jazyka, polárního myšlení, redukce, ekleziomorfní struktury jakožto nositelé nauk. Význam dějin vědy pro pochopení jednotlivých disciplín, přehled dějin vědy jako dějin změn paradigmatu, význam sociomorfních projekcí a ideologických a politických momentů. Syllabus: .Pojem paradigmatu, T.S.Kuhn, A.Koestler, L.Fleck, vlastnosti paradigmatu a okolnosti jeho změny. 2.Vědecké a mimovědecké chápání světa a jejich specifika, myšlení v polárních protikladech a jeho úskalí. 3. Odhraničení přírodních věd oproti humanitním a vědy od filosofie, mýtu a beletrie. 4.Fenomén jazyka, lidská specifika v této oblasti, evoluce jazyků, vztah jazyka a smyslového vnímání. 5. Problém redukce a redukcionismu, jazyk a redukce, redukce šetrné a drastické, problém homologií. 6.Metafora a poezie, úloha metafory ve vědě a v poznávacím procesu vůbec. 7.Kauzalita a různé typy jejího chápání v jednotlivých obdobích vývoje novověké vědy. 8. Příběhovost a mýtus, historický a evoluční proces jako speciální typy příběhů. 9.Sociomorfní, biomorfní a technomorfní modelování, chápání světa skrze jejich prizmata. 10.Nauky a jejich nositelé, pojem ekleziomorfní struktury, jejich činnost v archaických i nových společnostech. 11. Psychologické kořeny ekleziomorfních struktur a jejich specifika, fenomén byrokratické správy paradigmatu. 12. Vztah humanitních a přírodovědných nauk, jednota i rivalita, praktické aspekty vztahu vědy k mimovědeckým způsobům uchopování světa, popularizace vědy, věda a žurnalismus.

Katolická teologická fakulta:

(Thákurova 3, Praha 6)

(Tipy k orientaci v budově: Výukové místnosti se nacházejí v 1. patře; sudá čísla vpravo od schodiště, lichá čísla vlevo.)

Název: Starozákonní obřady

Kód: KBIB114 ([SIS](#))

Vyučující: Mlada Mikulicová, PhD

Čas: Čtvrtek 15:30-17:00

Místnost: P3

Anotace: Úvaha o starozákonních obřadech se odvíjí na základě biblických textů a starověkých materiálních dokladů z předbiblických oblastí Syropalestiny, Mezopotámie a Egypta. Seminář sestává z komentované četby textů, referátů a multimediální prezentace.

Evangelická teologická fakulta:

(Černá 9, Praha 1)

Název: The Eucharist

Kód: RET6052 ([SIS](#))

Vyučující: Prof. David R. Holeton, PhD ThD

Čas: Středa 10:05-11:45

Místnost: Seminární místnost č. 425

Anotace: Anglická přednáška o theologii a praxi eucharistie.

Husitská teologická fakulta:

(Pacovská 4, Praha 4)

(Tipy k orientaci v budově: místnosti s označením H se nacházejí v části budovy nad hlavním vchodem – od vstupu po schodech nahoru. Místnosti s označením L se nacházejí v levém křídle budovy – od vstupu po schodech dolů a pak vlevo. První číslo označuje patro.)

Název: Religionistická hermeneutika

Kód: LREL28 ([SIS](#))

Vyučující: Jiří Gebelt ThD

Čas: Středa 8:30-11:00 (150 minut)

Místnost: H308

Anotace: Jeden ze tří kurzů, zabývajících se teoreticko metodologickými otázkami oboru.

Struktura kurzu: Teorie a metodologie v

religionistice; Hermeneutika a religionistika; Religionistika jako rozumějící věda (J. Wach);

Sebepochopení věřících a

religionistika (W. C. Smith); Eliadeho kreativní hermeneutika; Aplikovaná hermeneutika J.

Waardenburga; Kulturní

podmíněnost religionistiky, možnosti a meze porozumění cizím kulturám.

Název: Islámské právo

Kód: LREL13 ([SIS](#))

Vyučující: Prof. Luboš Kropáček CSc.

Čas: Čtvrtek 8:30-10:00

Místnost: L204

Anotace: Struktura kurzu: Způsob studia islámského práva v muslimských zemích a v euroamerickém světě. Hlavní literatura. Užívané pojmy: fiqh, šarí'a. Subjekty islámského práva. Srovnání s římským právem a jinými systémy. Tzv. al-ahwál aš-šachsíja. Rodinné, dědické a nadační právo. Islámské trestní právo - problémy s jeho zaváděním (Nigérie, Pákistán, Írán aj.).

Právní pluralita v muslimských zemích: šarí'a, zvykové právo, pozitivní právo (qánún), evropský import (Common Law, Code Napoleon). Problémy reforem islámského práva.

Název: Staroegyptská magie

Kód: LREL24 ([SIS](#))

Vyučující: doc. Jiří Janák, PhD

Čas: Středa 8:30-10:00

Místnost: L303

Anotace: Účelem kurzu je přiblížit způsoby projevů magie ve starém Egyptě, včetně myšlenkového a náboženského pozadí, v němž byla pevně zasazena. Po seznámení se se základními formami magie a jednotlivými typy magických předmětů a textu, budou studenti v rámci semináře interpretovat samostatná magická říkání staroegyptských textů (např. z Knihy mrtvých, Textů pyramid, ochranných říkání apod.). Probírané tématické okruhy: 1) Dobové a myšlenkové pozadí; 2) Egyptské pojetí ?magie?; 3) Formy magické praxe; 4) Texty a předměty; 5) Struktura a významové roviny textů; 6) Zkušební text: Kapitola 105. egyptské Knihy mrtvých; 7) Interpretace dalších textů Knihy mrtvých a příbuzných textů; 8) Rozbor konkrétních předmětů z magické praxe (amulety, sošky); 9) Interpretace textů dochovaných na amuletech a dalších předmětech; 10) Pozdní egyptská magie (helénistické a křesťanské motivy)

Název: Filozofie a náboženství v postmoderní době

Kód: LPHI28 ([SIS](#))

Vyučující: Miloslava Blažková CSc.

Čas: Pondělí 10:15-11:45

Místnost: L303

Anotace: Analýza postmoderních textů především francouzských filosofů a její vztah k náboženství. Lévinas a problém asymetrické odpovědnosti, Derrida a problém rekonstrukce, Lyotard a obecná charakteristika postmoderní doby v její plurálnosti a hodnotovém relativismu. Ricoeur a jeho koncepce Patočkovy filosofie. Reflexe V. Bělohradského a ostatních českých postmoderních myslitelů.

Název: Četba religionistických textů: magie a náboženství

Kód: LREL42 ([SIS](#))

Vyučující: Jiří Gebelt ThD

Čas: Úterý 10:15-12:45 (150 minut)

Místnost: H308

Anotace: není.

Název: Řády a struktury různých církví

Kód: LHis19 ([SIS](#))

Vyučující: JUDr. Michael Kučera

Čas: Úterý 10:15-12:30 (135 minut)

Místnost: L303

Anotace: Řády různých křesťanských církví a jejich vývoj, židovských náboženských obcí a pravoslavné církve.

Název: Islám v Evropě

Kód: LREL12 ([SIS](#))

Vyučující: Prof. Luboš Kropáček CSc.

Čas: Čtvrtek 8:30-10:00

Místnost: L204

Anotace: Jednosemestrová přednáška. Zabývá se krátce dějinami a podrobněji současným stavem islámu ve všech třech uskupeních: 1) Islám v Rusku (tatarská dominance a porážka, carská expanze, stalinské represe, oživení islámu od rozpadu SSSR; dnešní rozložení a aktivita muslimských komunit; islám na severním Kavkaze a čečenský problém), 2) Islám

na Balkáně (osmanská expanze a postup islamizace, islám v Bosně a Hercegovině pod rakousko-uherskou správou, islám v Albánii, Kosovu, Bulharsku, Dobrudži; významné myslitelské osobnosti - A.Izetbegovič, Smail Balič; zvláštnosti balkánského islámu), 3) Přistěhovalecký islám v západní Evropě (postup imigrace, spojování rodin v 70. letech, heterogení islám podle jednotlivých zemí, rozdílná politika jednotlivých států vůči muslimským menšinám, tendence a proudy v evropském islámu, významné osobnosti - T. Ramadán, Akbar Ahmad aj., vnitřní diferenciacie islámu tureckých gastarbeitřů v Německu aj. Specifické problémy: nošení hidžábu a jeho zákazy; zákonnost a šarí'a; nebezpečí terorismu.

Název: Úvod do východního křesťanství

Kód: LREL32 ([SIS](#))

Vyučující: PhDr. Marina Luptáková

Čas: Úterý 13:00-14:30

Místnost: L305

Anotace: 1) Byzance: Církev v období VII sněmů

2) Církevní umění

3) Ikonoborecké období

4) Dějiny církve a východo-křesťanská mystika

Název: Džinismus

Kód: LREL47 ([SIS](#))

Vyučující: Mgr. Ing. Josef Bartošek

Čas: Středa 14:45-16:15

Místnost: H308

Anotace: Džinismus je soubor přednášek určený všem zájemcům o srovnávání různých systémů náboženského i sekulárního myšlení. Na jednom z nejstarších trvale pokračujícím náboženství (nebo filosofii?) si ukážeme jak se proměňuje lidská touha po absolutnu a co ji modifikuje. Zpochybníme některá zažitá paradigmata západní kultury (má pro ateistu smysl modlitba? apod.) nebo starších religionistických škol (jsou heterodoxní indické systémy opravdu reakcí na "zplanělý bráhmanismus"? a.j.).

Všechny potřebné materiály budou zavěšeny na webu. Výhodou pro hlubší pochopení je alespoň pasivní znalost angličtiny.